

## Raadsvoorstel

Waalre, 3 maart 2020

Vergaderdatum	: 31 maart 2020
Voorstelnummer	: 2020-18
Zaaknummer	: 35661
Portefeuillehouder :	: Wethouder A. Uijlenhoet
Naam opsteller	: Pascal Beaujean/Albert Burggraaff
Naam voorstel	: Voorstel tot het vaststellen van de Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten.
Grondslag raadsbesluit	: Nationaal Klimaatakkoord Waalres Akkoord 2018-2022 Regionale Energiestrategie (RES).

### **Voorgesteld besluit:**

---

De Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten vast te stellen.

## **Onderwerp**

Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten

## **Voorstel**

De Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten vast te stellen.

## **Inleiding**

De Klimaatwet stelt klimaatdoelstellingen voor de regering vast. Hoofddoel van de wet is het bereiken van 95% broeikasgasreductie in Nederland in 2050 ten opzichte van 1990 en als tussendoel 49% broeikasgasreductie in 2030. In het landelijke Klimaatakkoord is invulling gegeven aan de deze nationale doelen en afspraken.

Onderdeel van het landelijke Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. Hierin geven de regio's invulling aan de afspraken uit het Klimaatakkoord zoals deze zijn gemaakt aan de landelijke sectortafels voor Elektriciteit en Gebouwde omgeving. De focus ligt op de opwek van duurzame elektriciteit, energiebesparing en de warmtetransitie in de gebouwde omgeving.

De energietransitie is een grote maatschappelijke investering met grote impact op de levens van onze burgers en op onze leefomgeving. Participatie is een cruciaal thema. Het streven is zoveel mogelijk eigenaarschap en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en andere relevante partijen te realiseren, zowel in het planproces om te komen tot een RES als bij het realiseren van concrete duurzame energieprojecten.

Aan de hand van zoekgebieden geeft de RES planologische mogelijkheden aan voor grootschalige zon- en windenergieprojecten, ook op Waalres grondgebied. Daarbij wordt gekeken wat technisch, ruimtelijk en landschappelijk mogelijk is. In de geplande werksessie op 16 april 2020 zullen wij verder met u van gedachten wisselen over de mogelijkhedenkaart voor Waalre.

Gegeven de planologische mogelijkheden of zoekgebieden zijn ook kaders gewenst die leidend zijn voor het proces van ruimtelijke inpassing, de betrokkenheid van onze inwoners daarbij en eigenaarschap van zonne- en windenergieprojecten. Door als gemeente kaders te stellen kunnen we zorgdragen voor een transparant en evenwichtig speelveld.

Op 5 november 2019 hebben wij via een werksessie met uw raad reeds van gedachten gewisseld over lokaal eigenaarschap van zon- en windenergieprojecten. Daarbij is de aanpak van coöperatie Zuidenwind aan de orde geweest. Coöperatie Zuidenwind is gericht op het 100% coöperatief ontwikkelen en exploiteren van grootschalige zonne- en windenergie met de lokale gemeenschap. Door lokaal eigenaarschap wordt draagvlak gecreëerd en blijven de financiële opbrengsten in het gebied. Om dit voor elkaar te krijgen is een gemeentelijk beleidskader cruciaal.

Met het vaststellen van uitgangspunten en richtlijnen scheidt de gemeente Waalre een beleidskader die inwoners toegang verschaft tot en zeggenschap geeft over het proces van grootschalige zonne- en windenergieontwikkeling. Met voorliggende beleidsregels geven wij invulling aan dit beleidskader.

Voorliggend raadsvoorstel betreft het vaststellen van de Beleidsregel Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten.

### **Beoogd resultaat**

Het betreffende beleidskader beschrijft de manier waarop grootschalige wind- en zonne-energieprojecten in de gemeente Waalre worden ontwikkeld. Wij verwachten dat mede door deze beleidsregels goede lokale initiatieven worden ontwikkeld, die kunnen rekenen op (lokaal) draagvlak, vertrouwen en acceptatie door de lokale gemeenschap.

### **Argumenten**

*1.1 In het Coalitieakkoord 2018 – 2022 staat dat Waalre haar verantwoordelijkheid neemt in het behalen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord.*

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er in heel Nederland in 2030 nieuw vermogen aan hernieuwbare energie (elektriciteit) op land moet worden opgesteld dat optelt tot tenminste 35 TWh (terawattuur). Deze opgave is complex en de ruimtelijke impact van de energietransitie is enorm. Juist in de vertaling van de klimaatambities naar locaties en projecten worden ook de maatschappelijke en ruimtelijke consequenties en dilemma's concreet. Dit betekent dat met name gemeenten een grote verantwoordelijkheid hebben omdat doelen en afspraken lokaal en dus op gemeentelijk niveau moeten landen. Via het Waalres Akkoord neemt de gemeente Waalre haar verantwoordelijkheid: aan de hand van diverse lokale trajecten en projecten worden plannen ontwikkeld en uitgevoerd, passend bij de maat en schaal van onze gemeente. Voorliggende beleidsregels dragen bij aan deze uitvoering.

*1.2 Naast planologische kaders, zijn ook kaders gewenst voor een rechtvaardige verdeling van lasten en lusten van de gevolgen van diezelfde energietransitie.*

Aan de hand van zoekgebieden geeft de RES planologische mogelijkheden aan voor grootschalige zonne- en windenergieprojecten op Waalres grondgebied. Daarbij wordt gekeken wat technisch, ruimtelijk en landschappelijk haalbaar is. Naast de planologische mogelijkheden zijn ook kaders gewenst waarbinnen initiatieven kunnen worden gerealiseerd waarbij onze eigen inwoners een actieve rol spelen bij de ontwikkeling van de duurzame elektriciteit en het in gang zetten van de lokale energietransitie. Hiermee behoudt onze gemeente de regie op de ruimtelijke ontwikkeling van projecten en zorgt tegelijkertijd voor een rechtvaardige verdeling van lasten en lusten van de gevolgen van diezelfde energietransitie.

*1.3 Door te kiezen voor een lokale coöperatieve ontwikkeling, is de kans groter dat projecten daadwerkelijk worden gerealiseerd.*

Zon- en (vooral) windenergieprojecten zijn vanuit financieel oogpunt lucratieve projecten. Het vinden van -en vervolgens beschikken over- de juiste (goede) plekken is daarbij cruciaal. Marktpartijen zoals energiemaatschappijen en projectontwikkelaars proberen deze locaties via privaatrechtelijke overeenkomsten met grondeigenaren zeker te stellen. Dergelijke situaties kunnen tot lokale onrust leiden en conflicteren met lokale politieke wensen. Om dit te voorkomen is duidelijkheid vanuit de gemeente in deze situaties van groot belang. Een uitdrukkelijk uitgangspunt van voorliggende beleidsregels is dat projecten coöperatief worden ontwikkeld voor en door de lokale gemeenschap. Alleen dan

is het realiseren van de lokale energietransitie echt haalbaar en wordt invulling gegeven aan (bewoners)participatie beschreven in het Klimaatakkoord en de RES.

#### *1.4 De (financiële) opbrengsten van de projecten komen (en blijven) beschikbaar voor de lokale gemeenschap.*

De lusten van een windturbine en in mindere mate van een zonnepark zijn zeer aanzienlijk en relatief risico vrij. Dat is ook de reden waarom deze duurzame energiebronnen geliefd zijn bij investeerders en projectontwikkelaars. Lokaal eigenaarschap betekent ook dat niet alleen de lasten, maar ook de lusten lokaal blijven. Een windturbine die eigendom is van omwonenden voelt anders dan een windturbine van een externe partij. Een zeker financieel rendement is daarbij aantrekkelijk, maar mag niet de boventoon voeren. Het gaat er om inwoners uit alle inkomensgroepen de mogelijkheid te geven van de voordelen van duurzame energie te genieten. Daar hoort ook bij dat een gedeelte van de opbrengsten wordt ingezet voor lokale maatschappelijke of andere duurzame doelen.

De ontwikkeling en exploitatie van een wind- of zonnepark wordt alleen door de gemeente toegestaan wanneer deze bij voorkeur 100%, maar ten minste 50% coöperatief is (50% is uitgangspunt Klimaatakkoord), waarbij de financiële opbrengsten van het wind- of zonnepark zo veel mogelijk terugvloeien naar de lokale gemeenschap en omgeving.

### **Kanttekeningen**

#### *1.1 Deze beleidsregels vormen geen ruimtelijk afwegingskader.*

Dit document beschrijft de manier waarop grootschalige wind- en zonne-energieprojecten in de gemeente Waalre worden ontwikkeld. Daarbij is het coöperatief ontwikkelen en exploiteren met en door de lokale gemeenschap een uitdrukkelijk uitgangspunt. Alleen dan is het realiseren van de lokale energietransitie echt haalbaar en wordt invulling gegeven aan (bewoners)participatie als beschreven in het Klimaatakkoord en de RES.

Dit document is dus geen gemeentelijke visie waarin een (ruimtelijke) afweging wordt gemaakt van mogelijke locaties waar grootschalige zonne- en windenergieprojecten in de Waalre kunnen worden toegestaan. Aan de hand van zoekgebieden geeft de RES deze planologische mogelijkheden voor grootschalige zonne- en windenergieprojecten op Waalres grondgebied wel aan. Daarbij wordt gekeken wat technisch, ruimtelijk en landschappelijk haalbaar is. Het is aan de Raad om, zo mogelijk in het kader van de omgevingsvisie, aan te geven welke zoekgebieden daadwerkelijk voor zonne- en/of windenergieprojecten worden vrijgegeven.

#### *1.2 Formeel is de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag, maar kan de gemeente een verzoek bij de provincie indienen waarin wordt gevraagd om af te zien van de toepassing van de coördinatieregeling.*

Gedeputeerde Staten (GS) zijn de bevoegde instantie voor het verlenen van de benodigde vergunningen van een windpark tussen de 5 en 100 MW (in de praktijk is dit bij bijna alle windparken in Noord-Brabant, omdat deze uit minstens drie windturbines moeten bestaan). Dit is ook het geval indien een gemeente wel meewerkt ten aanzien van het vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan. Als Gedeputeerde Staten van mening zijn dat het niet tot versnelling leidt als de provincie de vergunningen verleent, kunnen zij besluiten de coördinatieregeling niet toe te passen. Hiermee valt de beslissing

voor de vergunningen die onder de coördinatieregeling vallen weer terug naar de gemeente. Gemeenten die zelf actief meewerken aan windenergie kunnen een verzoek bij de provincie indienen waarin wordt gevraagd om af te zien van de toepassing van de coördinatieregeling. De provincie moet het besluit om af te zien van toepassing van de coördinatieregeling formeel kenbaar maken aan de gemeente.

### *1.3 Projectontwikkelaars kunnen al grondposities ingenomen hebben door privaatrechtelijke overeenkomsten met grondeigenaren.*

Op veel plekken in Nederland zijn projectontwikkelaars in de weer om via overeenkomsten met grondeigenaren zodat zij het recht van ontwikkeling van windparken veilig stellen. Echter door het vaststellen van de onderhavige beleidsregels, kunnen de projectontwikkelaars alleen gebruik maken van dat recht wanneer zij handelen in overeenstemming met de beleidsregels.

### *1.4 In specifieke, bijzondere of onvoorziene omstandigheden kan het college van burgemeester en wethouders besluiten van deze beleidsregels af te wijken.*

Met deze beleidsregels wordt duidelijkheid gegeven over de voorwaarden, criteria en condities die van toepassing zijn op het realiseren van projecten in de gemeente Waalre. De manier waarop wij met deze beleidsregels grootschalige zonne- en windenergieprojecten mogelijk maken, is nog niet eerder in onze gemeente gedaan: zowel de ontwikkeling van potentiële projecten (ze zijn nog niet eerder gerealiseerd) als het coöperatief ontwikkelen door onze inwoners (werkwijze is nieuw en innovatief). In specifieke, bijzondere of onvoorziene omstandigheden kan het college van burgemeester en wethouders daarom besluiten van deze beleidsregels af te wijken.

## **Kosten en dekking**

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

## **Duurzaamheid**

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er in heel Nederland in 2030 nieuw vermogen aan hernieuwbare energie (elektriciteit) op land moet worden opgesteld dat optelt tot tenminste 35 TWh (terawattuur). Dit betekent dat met name gemeenten een grote verantwoordelijkheid hebben omdat doelen en afspraken lokaal en dus op gemeentelijk niveau moeten landen. Voorliggende beleidsregels dragen bij aan de opwek van duurzame elektriciteit in Waalre en het in gang zetten van de lokale energietransitie.

## **Burgerparticipatie**

De gemeente Waalre speelt een belangrijke rol in het creëren van een gelijk speelveld voor burgers in de markt voor ontwikkeling van zonne- en windenergieprojecten. Met het vaststellen van uitgangspunten en richtlijnen door de gemeenteraad scheidt de gemeente Waalre een beleidskader die burgers toegang verschaft tot en zeggenschap geeft over het proces van grootschalige zonne- en windenergieontwikkeling. De verwachting is dat mede door deze beleidsregels goede lokale initiatieven worden ontwikkeld, die kunnen rekenen op (lokaal) draagvlak, vertrouwen en acceptatie door de lokale gemeenschap.

## **Inclusieve samenleving**

De ontwikkeling en exploitatie van een wind- of zonnepark wordt alleen door de gemeente toegestaan wanneer deze bij voorkeur 100%, maar ten minste 50% coöperatief is (50% is uitgangspunt Klimaatakkoord), waarbij de financiële opbrengsten

van het wind- of zonnepark zo veel mogelijk terugvloeien naar de gemeenschap en omgeving. Een zeker financieel rendement is daarbij aantrekkelijk, maar mag niet de boventoon voeren. Het gaat er om inwoners uit alle inkomensgroepen de mogelijkheid te geven van de voordelen van duurzame energie te genieten. Daar hoort ook bij dat een gedeelte van de opbrengsten wordt ingezet voor lokale maatschappelijke of andere duurzame doelen.

### **Communicatie**

Overeenkomstig artikel 3:42 Algemene wet bestuursrecht worden de "Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten" bekendgemaakt in de Schakel en in het Gemeenteblad.

### **Kernboodschap**

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er in heel Nederland in 2030 nieuw vermogen aan hernieuwbare energie (elektriciteit) op land moet worden opgesteld dat optelt tot tenminste 35 TWh (terawattuur). Aan de hand van zoekgebieden geeft de RES planologische mogelijkheden aan voor grootschalige zonne- en windenergieprojecten op Waalres grondgebied.

Naast de planologische mogelijkheden zijn ook kaders gewenst waarbinnen initiatieven kunnen worden gerealiseerd waarbij onze eigen inwoners een actieve rol spelen bij de ontwikkeling van de duurzame elektriciteit en het in gang zetten van de lokale energietransitie. Hiermee behoudt de gemeente Waalre de regie op de ruimtelijke ontwikkeling van projecten en zorgt tegelijkertijd voor een rechtvaardige verdeling van lasten en lusten van de gevolgen van diezelfde energietransitie.

Om dit mogelijk te maken, heeft de gemeente Waalre beleidsregels opgesteld. De ontwikkeling en exploitatie van een wind- of zonnepark wordt alleen door de gemeente toegestaan wanneer deze bij voorkeur 100%, maar ten minste 50% coöperatief is (50% is uitgangspunt Klimaatakkoord), waarbij de financiële opbrengsten van het wind- of zonnepark zo veel mogelijk terugvloeien naar de gemeenschap en omgeving.

### **Vervolprocedure en planning**

Overeenkomstig artikel 3:42 Algemene wet bestuursrecht worden de "Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zon- en windenergieprojecten" bekendgemaakt in de Schakel en in het Gemeenteblad.

Zoals eerder aangegeven, is de manier waarop wij met deze beleidsregels grootschalige zonne- en windenergieprojecten mogelijk willen maken, niet eerder in onze gemeente gedaan. Daarom wordt het onderhavige beleid zorgvuldig gemonitord en geëvalueerd. Indien noodzakelijk wordt het beleid aangepast en opnieuw vastgesteld door de gemeenteraad van Waalre.

### **Bijlagen onderdeel van het voorstel**

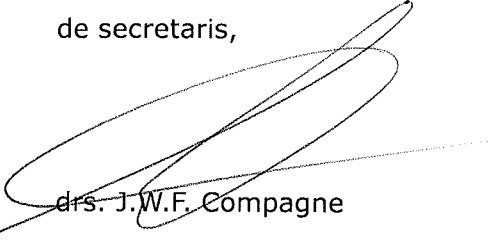
Concept Beleidsregels Coöperatief ontwikkelen van zonne- en windenergie

**Bijlagen ter informatie**

Dit raadsvoorstel bevat alle relevante informatie. Er zitten geen bijlagen bij dit collegeadvies.

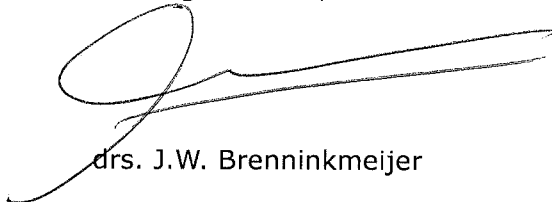
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

de secretaris,



drs. J.W.F. Compagne

de burgemeester,



drs. J.W. Brenninkmeijer